

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 9 maja 1951 r.

Nr 24

T R E S C:

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

Poz.: 184 — z dnia 20 kwietnia 1951 r. o właściwości władz i trybie postępowania w sprawach szkód w majątku Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ 221

184

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 20 kwietnia 1951 r.

o właściwości władz i trybie postępowania w sprawach szkód w majątku Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“.

Na podstawie art. 15 i 19 ustawy z dnia 17 czerwca 1948 r. o odpowiedzialności i trybie postępowania w sprawach szkód w majątku wojskowym (Dz. U. R. P. z 1948 r. Nr 36, poz. 246 i z 1950 r. Nr 20, poz. 169) zarządza się, co następuje:

R o z d z i a ł 1.

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Artykuły powołane w rozporządzeniu niniejszym bez bliższego określenia oznaczają artykuły ustawy z dnia 17 czerwca 1948 r. o odpowiedzialności i trybie postępowania w sprawach szkód w majątku wojskowym (Dz. U. R. P. z 1948 r. Nr 36, poz. 246 i z 1950 r. Nr 20, poz. 169).

2. Paragrafy powołane w rozporządzeniu niniejszym oznaczają paragrafy rozporządzenia niniejszego.

§ 2. Ustalenie, dochodzenie i umarzanie szkód powstałych w majątku Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ następuje na zasadach i w trybie unormowanym w niniejszym rozporządzeniu.

§ 3. Przepisy niniejszego rozporządzenia stosuje się do:

- 1) żołnierzy w czynnej służbie wojskowej, delegowanych przez Ministra Obrony Narodowej do Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“,
- 2) osób pozostających w stosunku pracy do Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ oraz osób delegowanych do wykonywania określonych zadań,
- 3) osób wykonujących powszechny obowiązek przysposobienia młodzieży.

§ 4. Majątkiem Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ w rozumieniu niniejszego rozporządzenia jest majątek Skarbu Państwa lub osób trzecich, znajdujący się w użytkowaniu, pod zarządem lub w przechowaniu Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“.

R o z d z i a ł 2.

Właściwość władz.

§ 5. 1. Władzami Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“, właściwymi do wydawania w I instancji zarządzeń przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu, są:

- 1) dowódca oddziału gospodarczego Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“, jeżeli szkoda nie przekracza kwoty 60 zł,
- 2) komendant wojewódzki Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“, nie posiadający uprawnień organu zaopatrzenia brygad (dowódcy równorzędni), jeżeli szkoda nie przekracza 600 zł,
- 3) komendant wojewódzki Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ o uprawnieniach organu zaopatrzenia brygad, jeżeli:
  - a) szkoda nie przekracza 3.000 zł albo
  - b) za szkodę odpowiedzialny jest dowódca wymieniony w pkt 1,
- 4) Szef Sztabu Komendy Głównej Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“, jeżeli szkoda wynikła w oddziałach bądź w samodzielnych wydziałach Komendy Głównej Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ i nie przekracza kwoty 3.000 zł,
- 5) Kwatermistrz Główny Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“, jeżeli szkoda przekracza kwotę 3.000 zł, a nie przekracza 30.000 zł,
- 6) Komendant Główny Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“, jeżeli za szkodę odpowiedzialny jest komendant (równorzędny) lub Szef Sztabu, wymienieni w pkt 2, 3 i 4, bądź jeżeli szkoda przekracza 30.000 zł.

2. Władzami Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ właściwymi do wydawania w II instancji zarządzeń przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu są:

- 1) komendant wojewódzki Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ o uprawnieniach organu zaopatrzenia brygad, jeżeli odwołanie zostało wniesione od zarządzenia wydanego w I instancji przez dowódcę wymienionego w ust. 1 pkt 1,
- 2) Kwatermistrz Główny Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“, jeżeli odwołanie zostało wniesione od zarządzenia wydanego w I instancji przez komendanta wojewódzkiego (równorzędnego),
- 3) Komendant Główny Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“, jeżeli odwołanie zostało wniesione od zarządzenia wydanego w I instancji przez Szefa Sztabu Komendy Głównej lub Kwatermistrza Głównego Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“,
- 4) Prezes Rady Ministrów, jeżeli odwołanie zostało wniesione od zarządzenia wydanego w I instancji przez Komendanta Głównego Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“. Prezes Rady Ministrów może uprawnienie to przenieść na osobę przez siebie wyznaczoną.

3. W przypadkach, w których odpowiedzialnym za szkodę jest żołnierz w czynnej służbie wojskowej (§ 3 pkt 1), a władzą właściwą do wydania w I lub II instancji zarządzeń przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu byłaby w myśl ust. 1 lub ust. 2 osoba nie będąca takim żołnierzem, właściwy do wydania zarządzeń w miejsce tej osoby będzie bez względu na wysokość szkody kompetencyjnie wyższy przełożony (§ 5 ust. 1) będący oficerem w czynnej służbie wojskowej. Nie dotyczy to władz wymienionych w ust. 1 pkt 6 i ust. 2 pkt 3 i 4. W przypadku solidarnej odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez żołnierza w czynnej służbie wojskowej z innymi osobami odpowiedzialnymi za szkodę (§ 3 pkt 2 i 3), właściwość władz określona w niniejszym ustępie rozciąga się na wszystkie osoby solidarnie odpowiedzialne.

4. Dowódców równorzędnych wymienionych w § 5 ust. 1 i 2 określa Komendant Główny Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ w drodze zarządzenia.

5. Prezes Rady Ministrów może w drodze zarządzenia podwyższyć albo obniżyć kwoty określone w ust. 1.

§ 6. 1. Władzą Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ właściwą miejscowo do wydawania zarządzeń przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu jest dowódca tej jednostki organizacyjnej, w której szkoda została wyrządzona.

2. Ilekroć w rozporządzeniu niniejszym jest mowa o dowódcy, rozumie się przezeń komendanta, Szefa Sztabu lub kierownika.

§ 7. 1. Władze Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ z urzędu przestrzegają swej właściwości. W razie skierowania sprawy do władzy niewłaściwej, władza ta przekazuje sprawę niezwłocznie władzy właściwej.

2. Wydanie zarządzenia o wynagrodzeniu szkody w I instancji przez władzę wyższą (§ 5 pkt 1) nie powoduje nieważności tego zarządzenia, jeżeli wskutek wydania zarządzenia przez tę władzę strona nie została pozbawiona przysługującego jej prawa odwołania się do władzy II instancji.

§ 8. Spory o właściwość między dwiema władzami Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ rozstrzyga ostatecznie Komendant Główny Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“.

R o z d z i a ł 3.

Dochodzenie administracyjne.

§ 9. 1. W razie ujawnienia szkody w majątku Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ (§ 4) dowódca jednostki, w której powstała szkoda, nakazuje przeprowadzenie dochodzenia administracyjnego i jeżeli sam nie jest właściwy do wydania zarządzenia, zawiadamia właściwą władzę Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ o ujawnieniu szkody.

2. Władza Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ właściwa do wydania zarządzenia władna jest przejąć prowadzenie dochodzenia w każdym stadium.

3. Nie prowadzi się dochodzenia w przypadkach ubytku naturalnego lub normalnego zużycia materiału i sprzętu, które nie stanowią szkody w majątku Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“, jeżeli ubytek ten lub zużycie mieszczą się w granicach obowiązujących norm.

4. Można zaniechać prowadzenia dochodzenia w przypadkach, gdy:

- 1) szkoda nie powstała z przestępstwa ściganego w trybie postępowania karnego, a sprawca szkody składa natychmiast odszkodowanie w gotówce, stanowiące równowartość szkody,
- 2) szkoda jest nieznaczna, a widoczne jest, że koszty związane z dochodzeniem przewyższą wysokość szkody; w tym przypadku należy zarządzić spisania szkody z majątku Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“.

§ 10. 1. Jeżeli osoba, przeciwko której toczy się dochodzenie w sprawie wyrządzonej przez nią szkody, posiada majątek nadający się do egzekucji, a zwłoka grozi niebezpieczeństwem utraty zaspokożenia roszczenia Skarbu Państwa, właściwa władza Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ może wydać zarządzenie o zabezpieczeniu roszczenia Skarbu Państwa na majątku tej osoby.

2. Zarządzenie o zabezpieczeniu roszczenia Skarbu Państwa powinno zawierać: oznaczenie władzy wydającej zarządzenie, określenie osoby, przeciwko której wdrożono postępowanie o wynagrodzenie szkody, jej adres, określenie wysokości szkody, powołanie podstawy prawnej do żądania odszkodowania, klauzulę wykonalności oraz datę, podpis i pieczęć właściwej władzy Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“.

3. Zarządzenie wymienione w ust. 2 władza Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ składa wrodzajowi finansowemu prezydium właściwej rady narodowej łącznie z wnioskiem, który powinien zawierać:

- a) powołanie przepisów prawnych, na podstawie których służy władzy Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ prawo żądania zabezpieczenia roszczenia,
- b) podanie i uprawdopodobnienie okoliczności, które wskazują na niebezpieczeństwo utraty zaspokożenia roszczenia Skarbu Państwa,
- c) wskazanie majątku, na którym roszczenie Skarbu Państwa ma być zabezpieczone.

4. We wniosku (ust. 3) władza Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ może wskazać wysokość oraz formę kaucji, przez złożenie której osoba odpowiedzialna może uwolnić się od wykonania zabezpieczenia.

5. Jeżeli w ciągu 6 miesięcy od wykonania zabezpieczenia lub od złożenia kaucji władza Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ nie złoży wniosku o wszczęcie egzekucji w trybie przewidzianym w § 59, na wniosek osoby zainteresowanej, przeciwko której

wydano zarządzenie o zabezpieczeniu roszczenia Skarbu Państwa, zabezpieczenie zostanie przez wydział finansowy prezydium właściwej rady narodowej uchylone, a wpłacona kaucja wydana.

§ 11. 1. Jeżeli w związku z ujawnieniem szkody w majątku Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ wyjdą w toku dochodzenia na jaw okoliczności wskazujące na to, że szkoda powstała z przestępstwa ściganego w trybie postępowania karnego, dowódca jednostki zawiadamia niezwłocznie o przestępstwie właściwego prokuratora.

2. Niezależnie od postępowania karnego dowódca jednostki prowadzi dochodzenie administracyjne w sprawie wyrządzonej szkody. Jeżeli w toku dochodzenia zostaną ustalone w sposób niewątpliwy osoba, która wyrządziła szkodę, odpowiedzialność tej osoby oraz wysokość szkody, właściwa władza (§ 5 ust. 1) wydaje zarządzenie o wynagrodzeniu szkody lub o skierowaniu sprawy na drogę postępowania cywilnego w trybie przewidzianym w niniejszym rozporządzeniu. W przeciwnym razie władza ta wstrzymuje dalsze prowadzenie dochodzenia i wydanie zarządzenia do czasu prawomocnego ukończenia postępowania karnego. Przepis § 10 stosuje się odpowiednio.

§ 12. 1. Dochodzenie prowadzi osoba wyznaczona przez dowódcę jednostki (§ 9 ust. 1) lub właściwą władzę (§ 5 ust. 1 i 2).

2. W przypadku skomplikowanego charakteru sprawy, znacznej szkody lub innych ważnych powodów dowódca jednostki lub właściwa władza może wyznaczyć komisję do przeprowadzenia dochodzenia.

§ 13. 1. Do prowadzenia dochodzenia należy wyznaczyć osoby, posiadające dostateczny zasób wiadomości fachowych z działu, którego szkoda dotyczy, i nie zainteresowane bezpośrednio lub pośrednio w danej sprawie.

2. Nie może prowadzić dochodzeń osoba zainteresowana bezpośrednio lub pośrednio w wyniku sprawy.

3. W przypadkach określonych w ust. 2 osoba mająca prowadzić dochodzenie powinna wyłączyć się od udziału w sprawie. Wniosek o wyłączenie przedstawia się właściwej władzy, jeżeli zaś wyłączenie dotyczy samego dowódcy — jego bezpośredniemu przełożonemu.

4. Wyłączenia dokonuje również z urzędu właściwa władza w razie powzięcia wiadomości o przeszkodach określonych w ust. 2.

5. Wyłączenie może nastąpić na wniosek strony. O wyłączeniu prowadzącego dochodzenie, członka komisji bądź biegłego decyduje właściwy do orzekania w sprawie dowódca, o wyłączeniu zaś dowódcy — jego bezpośredni służbowo przełożony.

6. Decyzje w sprawie wyłączeń są ostateczne.

§ 14. Prowadzący dochodzenie lub komisja (§ 12) obowiązani są w sposób szybki i dokładny, unikając rozgłosu, ustalić wszystkie okoliczności mające istotne znaczenie dla sprawy, a w szczególności:

- 1) rodzaj szkody, okoliczności towarzyszące jej powstaniu oraz przyczynę powstania szkody, a jeżeli powstała ona z przestępstwa (§ 11 ust. 1) — zabezpieczyć ślady i dowody przestępstwa,
- 2) ustalić rozmiary szkody i dokładną jej wysokość w gotówce,
- 3) ustalić osobę odpowiedzialną za szkodę i inne osoby wspólnie z nią odpowiedzialne za szkodę, winę tychże bądź powody wyłączające ich winę czy odpowiedzialność,

4) stwierdzić, czy osoby wyżej wymienione posiadają majątek, z którego szkoda może być pokryta.

§ 15. 1. W toku dochodzenia należy przede wszystkim przesłuchać osobę podejrzaną o spowodowanie szkody oraz inne osoby, które mogą być za szkodę współodpowiedzialne. Wszelkie fakty i dowody naprowadzone przez te osoby, a mogące mieć dla sprawy istotne znaczenie, podlegają w toku dochodzenia zbadaniu bądź sprawdzeniu.

2. Oprócz podejrzanego o spowodowanie szkody i innych osób odpowiedzialnych za szkodę prowadzący dochodzenie (komisja) może przesłuchiwać świadków i biegłych.

§ 16. 1. Nikt nie może odmówić zeznań w charakterze świadka, jednak świadek może odmówić odpowiedzi na pytania w przypadkach, przewidzianych w przepisach o postępowaniu administracyjnym. Odmowę złożenia zeznania należy zaznaczyć w protokole.

2. Odmowa złożenia zeznań bez usprawiedliwionej przyczyny lub nie usprawiedliwione należycie niestawiennictwo świadka dają właściwej władzy prawo do zwrócenia się do prezydium terytorialnie właściwej rady narodowej o zastosowanie środków przymusu, przewidzianych w przepisach o postępowaniu administracyjnym. Nie dotyczy to żołnierzy w czynnej służbie, o których sprowadzenie (ewentualnie dyscyplinarne ukaranie) należy zwrócić się do ich władzy przełożonej.

§ 17. 1. Przed przesłuchaniem świadka lub przy żądaniu złożenia zeznań na piśmie prowadzący dochodzenie (komisja) pouczy świadka o obowiązku zeznania prawdy i uprzedzi go o grożącej mu odpowiedzialności za fałszywe zeznanie.

2. Ponadto należy uprzedzić świadka o tym, że może on uchylić się od odpowiedzi na poszczególne pytania w przypadkach, gdyby odpowiedź mogła narazić świadka lub jego najbliższych (małżonek, rodzice, rodzeństwo, dzieci i wnuki) na odpowiedzialność karno-sądową, hańbę lub bezpośredni znaczny uszczerbek majątkowy.

§ 18. Nie mogą być badani w charakterze świadków:

- 1) osoby niezdolne do spostrzegania lub komunikowania swych spostrzeżeń,
- 2) duchowni, co do faktów, o których dowiedzą się na spowiedzi,
- 3) osoby wojskowe lub pracownicy cywilni, nie zwolnieni przez właściwe władze od obowiązku zachowania tajemnicy państwowej lub służbowej, jeżeli zeznanie ich miałyby być połączone z jej naruszeniem.

§ 19. 1. W przypadkach, w których dla oceny pewnych okoliczności faktycznych konieczne są wiadomości specjalne, prowadzący dochodzenie (komisja) może powołać jednego lub więcej biegłych.

2. Opinię wraz z uzasadnieniem mogą biegli złożyć do protokołu albo wydać ją na piśmie w wyznaczonym przez prowadzącego dochodzenie (komisję) terminie.

3. W razie przybrania kilku biegłych należy im zezwolić, by przed wydaniem wspólnej opinii naradzili się wzajemnie.

4. Jeżeli wydane opinie różnią się w punktach istotnych, a różnic tych nie można usunąć przez przesłuchanie biegłych, można powołać innych biegłych celem wydania opinii.

§ 20. 1. Świadków i biegłych należy zasadniczo przesłuchiwać w siedzibie jednostki organizacyjnej Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“, w której prowadzone są dochodzenia.

2. Jeżeli stawiennictwo świadka lub biegłego jest utrudnione bądź z powodu znacznej odległości jego miejsca zamieszkania od miejsca stawiennictwa, bądź z powodu choroby, prowadzący dochodzenie (komisja) może zamiast wezwania do osobistego stawiennictwa świadka lub biegłego zażądać od nich zeznań lub opinii na piśmie albo zwrócić się o przesłuchanie ich do tej jednostki Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“, której siedziba urzędowa znajduje się najbliższym miejscu pobytu świadka (biegłego). Świadka, który wskutek choroby nie może stawić się, należy przesłuchać w miejscu jego pobytu.

3. Pismo o przesłuchanie świadka powinno zawierać szczegółowe przedstawienie tych okoliczności faktycznych, co do których świadek ma złożyć zeznanie, a pismo o przesłuchanie biegłego — sformułowane pytanie, na które ma on dać fachową odpowiedź.

§ 21. 1. Władza Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ przyznaje świadkom, nie będącym żołnierzami w służbie czynnej lub pracownikami cywilnymi, wynagrodzenie w wysokości przeciętnego zarobku dziennego osoby wzywanej (nie wyżej jednak norm diet ustalonych dla pracowników cywilnych) oraz zwrot rzeczywistych kosztów podróży.

2. Żołnierze w służbie czynnej i pracownicy cywilni otrzymują diety oraz zwrot kosztów podróży w wysokości i na zasadach przewidzianych w przepisach normujących należności za podróże służbowe.

3. Biegłym przysługuje wynagrodzenie w wysokości taryfowej, a w braku taryfy — w wysokości ustalonej w sposób urzędowy.

§ 22. 1. Wezwanie do stawiennictwa osób odpowiedzialnych, świadków i biegłych powinno być pisemne i zawierać:

- imię, nazwisko i adres wezwanego,
- oznaczenie ogólne sprawy oraz w jakim charakterze ma on być przesłuchany,
- miejsce i datę (dzień i godzinę) przesłuchania,
- pouczenie, że stawiennictwo jest obowiązkowe oraz podanie skutków prawnych niestawienia,
- oznaczenie władzy wzywającej, podpis wzywającego i okrągłą pieczęć jednostki organizacyjnej Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“.

2. W przypadkach nagłych można także wzywać telegraficznie lub telefonicznie, przy czym władza wzywająca może uznać wezwanie tylko wtedy za doręczone, gdy będzie miała pewność, że doszło ono do adresata.

3. Wezwanie należy doręczyć za potwierdzeniem odbioru przez pocztę lub bezpośrednio do rąk wezwanego, a w razie jego nieobecności do rąk dorosłego domownika lub dozorca domu.

4. Żołnierzom w służbie czynnej lub pracownikom cywilnym i junakom Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ doręcza się wezwanie za pośrednictwem ich władzy przełożonej.

5. Osoby prawne wzywa się przez skierowanie wezwania do ich statutowych bądź rejestrowych przedstawicieli w siedzibie prawnej tych osób.

6. Prowadzący dochodzenie (komisja) może uznać usprawiedliwienie niestawienia ze strony wezwanych za wystarczające i wystąpić do prezydium właściwej rady narodowej o uchylenie już orzeczonych, a nie pobranych grzywien za niestawienie.

§ 23. Oprócz dowodu ze świadków, biegłych i dokumentów można w toku dochodzenia przeprowadzić oględziny miejsca powstania szkody oraz przedmiotów pozostających z nią w związku.

§ 24. 1. W razie szkody w zawartości kasy powinien prowadzący dochodzenie (komisja) z urzędu bądź na żądanie władzy zarządzającej dochodzenie dokonać szczegółowej rewizji kasy na podstawie dowodów rachunkowych i ksiąg oraz sprawdzić zamknięcie kasowe z pozostałą w kasie gotówką i walorami.

2. Rewizję kasy należy przeprowadzić w obecności bezpośredniego przełożonego (dowódcy) danej jednostki lub wyznaczonej przez niego osoby oraz prowadzącego kasę lub pracownika działu finansowego. Ponadto można wyznaczyć do rewizji kasy jeszcze jedną osobę w charakterze świadka.

§ 25. 1. Przy szkodach materiałowych winien prowadzący dochodzenie (komisja) z urzędu bądź na żądanie władzy zarządzającej dochodzenie dokonać rewizji ksiąg materiałowych oraz sprawdzić zamknięcie rachunkowe ksiąg ze stanem faktycznym w magazynach.

2. Przepis § 24 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 26. 1. Jeżeli szkoda powstała w związku z przestępstwem, będącym przedmiotem postępowania karnego władza zarządzająca dochodzenie zwraca się do właściwego sądu lub organu prowadzącego śledztwo o nadanie akt.

2. Akta sprawy karnej podlegają badaniu w następujących kierunkach:

- na czym polega i jak wysoka jest szkoda,
- w jaki sposób stwierdzono szkodę,
- czy sprawca został uznany winnym czynu, który spowodował szkodę,
- czy zobowiązano skazanego do pokrycia szkody,
- czy w postępowaniu karnym przedsięwzięto czynności celem zabezpieczenia roszczeń Skarbu Państwa,
- na jakim majątku sprawcy Skarb Państwa mógłby uzyskać zaspokojenie swych roszczeń.

3. Na podstawie akt sprawy karnej i — w miarę potrzeby — po uzupełnieniu dochodzenia właściwa władza Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ wydaje zarządzenie w trybie, przewidzianym w niniejszym rozporządzeniu, jeżeli zarządzenia tego dotąd nie wydała lub jeżeli w toku postępowania karnego nie orzeczono już wyrokiem o obowiązku pokrycia szkody.

4. Postanowienie prokuratora o odmówieniu ścigania lub umorzeniu postępowania, orzeczenie sądu o umorzeniu postępowania, o niewinnieniu lub zwolnieniu od kary sprawcy szkody nie stanowią przeszkody do wydania zarządzenia o wynagrodzeniu szkody w trybie niniejszego rozporządzenia lub do skierowania sprawy na drogę procesu cywilnego.

§ 27. 1. Z czynności w toku dochodzeń prowadzący dochodzenie (komisja) sporządza protokoły. Protokoły te obejmują przesłuchanie osób odpowiedzialnych, świadków, biegłych, konfrontacje i oględziny miejsca lub przedmiotów, wyniki badania ksiąg i biegłych oraz końcowe przesłuchanie osób, przeciwko którym dochodzenie się toczy.

2. W przypadkach, gdy dochodzenie toczy się przeciwko oficerowi, prowadzący dochodzenie (komisja) może mu zezwolić, aby w miejsce złożenia wyjaśnienia do protokołu złożył w określonym terminie pisemne oświadczenie. Niezłożenie tego oświadczenia w określonym terminie jest jednoznaczne z odmową wyjaśnień.

§ 28. 1. Protokół powinien zawierać:

- oznaczenie sprawy (ogólne) i numer akt,
- liczbę kolejną kart,
- oznaczenie konkretnej czynności, której dotyczy (przesłuchanie świadków, oględziny itp.),
- dane dotyczące osoby spisującej protokół,

- e) dane osobiste przesłuchiwanego bądź oznaczenie miejsca czy przedmiotu oględzin, ekspertyzy, analizy ksiąg itp.,
- f) możliwie dokładną treść czynności, której protokół dotyczy,
- g) podpisy osób biorących udział w czynności objętej protokołem (na każdej stronie),
- h) datę i miejsce sporządzenia protokołu.

2. Zeznający do protokołu mają prawo żądania wciągnięcia do protokołu z możliwą dokładnością treści swych zeznań. W razie odmowy podpisania protokołu przez zeznającego należy zaznaczyć w protokole powód odmowy.

§ 29. Natychmiast po ukończeniu dochodzenia prowadzący dochodzenie (komisja) przedstawia akta sprawy z dokładnym sprawozdaniem i swoimi wnioskami właściwej władzy I instancji celem wydania zarządzenia.

§ 30. Przepisy rozdziału niniejszego stosuje się odpowiednio w przypadkach ujawnienia nie uzasadnionych nadwyżek w majątku Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“.

R o z d z i a ł 4.

Zarządzenie administracyjne.

§ 31. 1. Jeżeli właściwa władza Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ orzekająca w I instancji uzna, że w dochodzeniu wyjaśniono wszystkie niezbędne okoliczności, wydaje:

- a) zarządzenie o wynagrodzeniu szkody bądź
- b) zarządzenie o skierowaniu sprawy na drogę procesu cywilnego, bądź też
- c) zarządzenie o umorzeniu postępowania.

2. W razie stwierdzenia, że dochodzenie nie dało dostatecznego materiału dla wydania zarządzenia, że jest ono niezupełne lub zawiera sprzeczności dotyczące istotnych okoliczności sprawy, właściwa władza Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ zwraca akta dochodzenia do uzupełnienia albo wyznacza inną osobę dla uzupełnienia dochodzenia, czy też powołuje do tego celu komisję. Właściwa władza może również sama przeprowadzić uzupełniające dochodzenie.

3. Zalecenia właściwej władzy w kierunku uzupełnienia dochodzenia wiążą organ prowadzący te dochodzenia.

§ 32. 1. Zarządzenie o wynagrodzeniu szkody powinno zawierać:

- 1) nazwę władzy wydającej zarządzenie,
- 2) datę i miejsce wydania zarządzenia,
- 3) przedmiot szkody i dokładną jej wysokość,
- 4) wskazanie osoby lub osób odpowiedzialnych za szkodę, powołanie zasad ich odpowiedzialności oraz stosunku, w jakim są zobowiązane do jej pokrycia,
- 5) uzasadnienie faktyczne i prawne zarządzenia przez podanie faktów i dowodów, na podstawie których zarządzenie wydano, oraz powołanie podstawy prawnej,
- 6) pouczenie o środku odwoławczym,
- 7) podpis i pieczęć urzędową władzy wydającej zarządzenie.

2. Odpis zarządzenia doręcza się zobowiązanemu do odszkodowania za potwierdzeniem odbioru, przy czym obowiązują zasady doręczeń określone w § 22.

§ 33. 1. Władza orzekająca w I instancji wydaje zarządzenie o wynagrodzeniu szkody, jeżeli na podstawie wyniku dochodzenia zostało stwierdzone, że szkoda w majątku Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ powstała z powodu winnego działania lub zaniecha-

nia, osoby określonej w § 3 w czasie trwania stosunku służbowego, stosunku pracy albo wykonywania powszechnego obowiązku przysposobienia młodzieży i jeżeli szkoda lub jej część została co do swej wysokości cyfrowo ustalona.

2. Zarządzenie o wynagrodzeniu szkody, wymienione w ust. 1, wydaje się również w przypadku, jeżeli stosunek służbowy lub stosunek pracy został rozwiązany bądź gdy zakończyło się wykonywanie powszechnego obowiązku przysposobienia młodzieży.

§ 34. 1. Zarządzenia o wynagrodzeniu szkody nie wydaje się:

- 1) jeżeli odpowiedzialność za szkodę w majątku Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ ponosi osoba nie należąca do kategorii osób określonych w § 3,
- 2) jeżeli osoba należąca do kategorii osób określonych w § 3 ponosi odpowiedzialność za szkodę mimo braku winy,
- 3) jeżeli sąd zobowiązał już osobę odpowiedzialną do wynagrodzenia szkody.

2. Władza I instancji może w innych przypadkach niż określone w ust. 1 odstąpić od wydania zarządzenia o wynagrodzeniu szkody, jeżeli uzna to w danych okolicznościach za celowe.

3. W przypadkach wymienionych w ust. 1 pkt 1 i 2 i ust. 2 władza I instancji zarządza skierowanie sprawy na drogę procesu cywilnego, w przypadkach zaś wymienionych w ust. 1 pkt 3 władza ta wydaje zarządzenie o umorzeniu postępowania.

4. W przypadkach wymienionych w ust. 1 pkt 2 zarządzenie o skierowaniu sprawy na drogę procesu cywilnego wymaga zatwierdzenia przez władzę II instancji.

§ 35. 1. Jeżeli szkodę w majątku Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ wyrządziło wspólnie kilka osób, a niemożliwe jest ustalenie, która z tych osób i w jakim stopniu przyczyniła się do powstania szkody, odpowiedzialność tych osób jest solidarna.

2. Jeżeli w przypadku określonym w ust. 1 jedna z osób solidarnie odpowiedzialnych za szkodę nie należy do kategorii osób spośród określonych w § 3, władza I instancji może wydać zarządzenie o wynagrodzeniu szkody tylko w stosunku do osoby określonej w § 3 albo jeżeli uzna za celowe — odstąpić od wydania tego zarządzenia i zarządzić skierowanie sprawy na drogę procesu cywilnego.

§ 36. Jeżeli w toku dochodzenia nie ustalono dokładnie wysokości szkody, za którą osoba określona w § 3 ponosi odpowiedzialność, należy zarządzenie o wynagrodzeniu szkody ograniczyć do sumy ustalonej, a co do pozostałej szkody wydać zarządzenie o skierowaniu sprawy na drogę procesu cywilnego, jeżeli to jest celowe, albo też o umorzeniu postępowania. Zarządzenie o skierowaniu sprawy na drogę procesu cywilnego wymaga zatwierdzenia przez władzę orzekającą II instancji.

§ 37. 1. Zarządzenie o skierowaniu sprawy na drogę procesu cywilnego nie wymaga specjalnej formy. Zarządzenie to wydaje władza I instancji na sprawozdaniu wymienionym w § 29.

2. Przed skierowaniem sprawy na drogę procesu cywilnego władza I instancji ma obowiązek zasięgnąć opinii prawnej od powołanych do tego organów Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“.

3. W celu wytoczenia powództwa cywilnego władza I instancji przesyła akta właściwemu organowi sądownictwa prawnego wraz z dokładnym sprawozdaniem.

§ 38. 1. Zarządzenie o umorzeniu postępowania powinno zawierać:

- 1) nazwę władzy wydającej zarządzenie,
- 2) datę i miejsce wydania zarządzenia,

- 3) przedmiot szkody (rodzaj, ilość),
- 4) dokładne określenie wysokości szkody,
- 5) powołanie podstawy prawnej umorzenia postępowania,
- 6) uzasadnienie umorzenia postępowania,
- 7) podpis i pieczęć urzędową władzy wydającej zarządzenie.

2. Zarządzenie o umorzeniu postępowania wydane:

- 1) przez komendanta wojewódzkiego Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ o uprawnieniach organu zaopatrzenia brygad w sprawie szkody przekraczającej kwotę 1.500 zł wymaga zatwierdzenia przez Kwatermistrza Głównego Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“;
- 2) przez Szefa Sztabu Komendy Głównej Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ w sprawie szkody przekraczającej kwotę 1.500 zł wymaga zatwierdzenia przez Komendanta Głównego Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“;
- 3) przez Kwatermistrza Głównego Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ w sprawie szkody przekraczającej kwotę 7.500 zł wymaga zatwierdzenia przez Komendanta Głównego Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“;
- 4) przez Komendanta Głównego Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ w sprawie szkody przekraczającej 15.000 zł wymaga zatwierdzenia Prezesa Rady Ministrów.

3. Zarządzenie o umorzeniu postępowania powoduje spisanie szkody z majątku Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ w sposób określony w przepisach, rozkazach lub instrukcjach służbowych.

4. Prezes Rady Ministrów może w drodze zarządzenia podwyższyć albo obniżyć kwoty określone w ust. 2.

§ 39. 1. Zarządzenie o umorzeniu postępowania wydaje się w przypadkach, gdy nie ma warunków do wydania zarządzenia o wynagrodzeniu szkody lub do skierowania sprawy na drogę procesu cywilnego, w szczególności:

- 1) gdy za szkodę nikt nie ponosi odpowiedzialności,
- 2) gdy ustalenie osoby odpowiedzialnej za szkodę jest niemożliwe,
- 3) gdy według obowiązujących przepisów odpowiedzialność za szkodę jest wyłączona lub gdy nastąpiło przedawnienie roszczeń.

2. Zarządzenie o umorzeniu postępowania może być wydane również w przypadkach, gdy:

- 1) roszczenie jest oczywiście nieściągalne,
- 2) koszty związane z ustaleniem lub dochodzeniem roszczenia przewyższają jego wartość,
- 3) wysokość szkody nie przewyższa sumy 100 zł, a jej ustalenie lub ściągnięcie byłoby niecelowe lub połączone z trudnościami niewspółmiernymi do jej wartości.

§ 40. Roszczenie uważa się za oczywiście nieściągalne:

- 1) jeżeli w toku dochodzenia ustalono, że zobowiązany nie posiada żadnego majątku, z którego można by poszukiwać danej wierzytelności, lub że posiadany przez niego majątek nie wystarczy na pokrycie kosztów ściągnięcia wierzytelności,
- 2) jeżeli ściągnięcie roszczeń mogłoby spowodować ruinę gospodarczą zobowiązanego.

§ 41. 1. Postępowanie umorzone w myśl § 38 może być podjęte w każdym czasie i prowadzone w dalszym ciągu w trybie określonym w niniejszym rozpo-

ządzeniu, dopóki nie nastąpi przedawnienie wierzytelności.

2. Każda czynność władzy Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ podjęta w trybie niniejszego rozporządzenia w celu ustalenia lub dochodzenia roszczenia albo egzekucji wierzytelności przerywa bieg przedawnienia roszczenia. Po każdym przerwaniu bieg przedawnienia rozpoczyna się na nowo w dniu następującym po dokonaniu ostatniej czynności Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“.

R o z d z i a ł 5.

Odwołanie od zarządzenia o wynagrodzeniu szkody.

§ 42. 1. Od zarządzenia o wynagrodzeniu szkody, wydanego przez władzę powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ w I instancji, przysługuje osobie zobowiązanej do odszkodowania odwołanie do władzy orzekającej II instancji jako władzy odwoławczej.

2. Wnieście odwołania wstrzymuje wykonanie zarządzenia do czasu rozstrzygnięcia sprawy przez władzę odwoławczą.

§ 43. 1. Odwołanie wnosi się na piśmie do władzy II instancji za pośrednictwem władzy, która wydała zaskarżone zarządzenie.

2. Termin do wniesienia odwołania wynosi 14 dni i liczy się od dnia następującego po dniu doręczenia zarządzenia osobie odpowiedzialnej.

3. Jeżeli ostatni dzień terminu przypada na niedzielę lub święto, termin upływa w najbliższym dniu powszednim.

4. Termin uważa się za zachowany, jeżeli przed upływem ostatniego dnia odwołanie wysłano pocztą listem poleconym.

§ 44. 1. Jeżeli niedotrzymanie terminu do wniesienia odwołania nastąpiło wskutek szczególnych, nie przewidzianych i od woli osoby zobowiązanej do odszkodowania niezależnych okoliczności, może ona w ciągu siedmiu dni po ustaniu przeszkody prosić o przywrócenie terminu, dołączając do prośby odwołanie nie wniesione w terminie.

2. O przywróceniu terminu rozstrzyga władza orzekająca II instancji, która w razie przywrócenia terminu równocześnie rozstrzyga o samej sprawie.

3. Prośba o przywrócenie terminu nie wstrzymuje wykonania zarządzenia, jeżeli władza orzekająca II instancji na prośbę interesowanego lub też z urzędu inaczej nie postanowi.

§ 45. 1. Jeżeli władza orzekająca I instancji błędnie objaśniła w zarządzeniu co do terminu lub co do dalszego toku instancji, wówczas:

- 1) odwołanie wniesione w terminie wyznaczonym w zarządzeniu, chociażby po upływie właściwego terminu ustawowego, uważa się za wniesione w terminie,
- 2) instancja niewłaściwa, która odwołanie otrzymała, prześle je do instancji właściwej, a ta ostatnia postąpi tak, jak gdyby odwołanie było od początku skierowane właściwie.

2. Jeżeli władza orzekająca I instancji błędnie objaśniła w zarządzeniu, iż nie podlega ono zaskarżeniu w administracyjnym toku instancji, albo jeżeli w ogóle nie umieściła w zarządzeniu pouczenia co do odwołania, osobie zobowiązanej do odszkodowania służy prawo żądania sprostowania pouczenia lub uzupełnienia zarządzenia pouczeniem. Wtedy termin do wniesienia odwo-

łania liczy się od dnia doręczenia sprostowania bądź uzupełnionego zarządzenia.

§ 46. Nie zaskarżone w trybie §§ 42 i 45 zarządzenie o wynagrodzeniu szkody wydane przez władzę orzekającą I instancji jest prawomocne i podlega wykonaniu.

§ 47. Władza orzekająca II instancji pozostawia bez rozpoznania odwołanie wniesione przez osobę do tego nie uprawnioną lub po upływie terminu.

§ 48. Obowiązkiem władzy orzekającej I instancji jest najdalej w terminie 8 dni przekazać akta postępowania administracyjnego wraz z odwołaniem władzy orzekającej II instancji.

§ 49. 1. Władza orzekająca II instancji rozpatruje odwołanie i po zasięgnięciu — w miarę potrzeby — opinii prawnej i fachowej powołanych do tego organów Powszechnej Organizacji „Służba Polsce” w drodze zarządzenia:

- 1) zatwierdza zaskarżone zarządzenie bądź
- 2) uchyla zaskarżone zarządzenie, gdy jest błędne pod względem faktycznym lub prawnym, i wydaje zarządzenie w sprawie stosownie do przepisów rozdziału 4, bądź też
- 3) uchyla zaskarżone zarządzenie w przypadku, gdy opiera się na nie wyczerpująco zbadanym stanie faktycznym sprawy i przekazuje sprawę władzy orzekającej I instancji do ponownego zbadania i wydania zarządzenia.

2. Przepis ust. 1 pkt 3 stosuje się odpowiednio w przypadku, gdy władza orzekająca II instancji rozpatrująca odwołanie uzna, że zachodzi potrzeba zmiany zaskarżonego zarządzenia na niekorzyść odwołującego się.

3. Władza orzekająca może w razie potrzeby we własnym zakresie przeprowadzić uzupełniające dochodzenie, jeżeli uzna to za celowe.

§ 50. 1. Zarządzenie władzy orzekającej II instancji powinno zawierać:

- 1) nazwę władzy wydającej zarządzenie,
- 2) datę i miejsce wydania zarządzenia,
- 3) dokładne oznaczenie sprawy,
- 4) orzeczenie o zatwierdzeniu zarządzenia o wynagrodzeniu szkody wydanego w I instancji lub jego uchyleniu w przypadku wymienionym w § 49 ust. 1 pkt 2 i 3; w tych ostatnich przypadkach zarządzenie władzy II instancji powinno zawierać albo nowe orzeczenie w sprawie, albo orzeczenie o przekazaniu sprawy do ponownego rozpatrzenia przez władzę I instancji,
- 5) uzasadnienie faktyczne i prawne,
- 6) w przypadku zatwierdzenia zarządzenia I instancji bądź wydania nowego zarządzenia o wynagrodzeniu szkody klauzulę, że jest ono ostateczne i nie podlega zaskarżeniu w administracyjnym toku instancji, oraz pouczenie, że strona odwołująca się może zwrócić się w terminie miesięcznym od dnia doręczenia zarządzenia z powództwem do sądu,
- 7) podpis i pieczęć urzędową władzy orzekającej II instancji.

2. W przypadku uchylenia zarządzenia władzy I instancji, przekazania sprawy do ponownego zbadania i wydania zarządzenia, władza ta jest związana zaleceniami władzy orzekającej II instancji.

§ 51. 1. Władza orzekająca II instancji przekazuje zarządzenie ostateczne wraz z aktami postępowania administracyjnego władzy orzekającej I instancji celem wykonania.

2. Władza orzekająca I instancji zawiadamia odwołującego się o załatwieniu wniesionego przez niego odwołania, załączając odpis zarządzenia władzy orzekającej II instancji.

§ 52. 1. Osobie określonej w § 3 przysługuje w terminie miesięcznym od dnia doręczenia ostatecznego zarządzenia o wynagrodzeniu szkody prawo wystąpienia na drogę sądową przeciw Skarbowi Państwa z powództwem o ustalenie, czy roszczenie Skarbu Państwa do niej istnieje w części lub w całości.

2. W przypadku wniesienia powództwa, wymienionego w ust. 1, władza orzekająca II instancji ma obowiązek na żądanie organu zastępstwa prawnego udzielić jej wszelkich wyjaśnień, jakie okażą się konieczne dla udowodnienia w tym sporze winy osoby odpowiedzialnej za szkodę wyrządzoną w majątku Powszechnej Organizacji „Służba Polsce” oraz wysokość tej szkody.

3. Wniesienie powództwa, wymienionego w ust. 1, nie wstrzymuje wykonania zarządzenia o wynagrodzeniu szkody, chyba że władza orzekająca II instancji zarządzi inaczej.

R o z d z i a ł 6.

Wznowienie postępowania i uchylenie zarządzenia.

§ 53. 1. W sprawie zakończonej prawomocnym zarządzeniem o wynagrodzeniu szkody może nastąpić wznowienie postępowania, jeżeli wyjdą na jaw istotne dla sprawy nowe okoliczności faktyczne, które istniały w czasie wydania zarządzenia, lub nowe środki dowodowe, jeżeli okoliczności te i środki dowodowe w toku postępowania nie były znane władzy Powszechnej Organizacji „Służba Polsce” i nie mogły być wówczas powołane przez wnoszącego o wznowienie, a są tego rodzaju, że mogą wpłynąć na zmianę zarządzenia.

2. Podanie o wznowienie może być wniesione przez osobę, przeciw której zostało wydane zarządzenie o wynagrodzeniu szkody.

3. Wznowienie postępowania może być zarządzone również z urzędu.

4. Podanie o wznowienie lub zarządzenie wznowienia z urzędu nie wstrzymuje wykonania prawomocnego zarządzenia, jeżeli władza rozstrzygająca o wznowieniu inaczej nie postanowi.

§ 54. 1. Podanie o wznowienie należy wnieść do tej władzy, która wydała zarządzenie w I instancji.

2. Na skutek wniesionego podania o wznowienie władza orzekająca w I instancji wydaje nakaz przeprowadzenia dochodzenia celem sprawdzenia okoliczności i środków dowodowych, powołanych w podaniu o wznowienie. Sprawdzenie tych okoliczności i środków dowodowych następuje według zasad przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu dla dochodzenia administracyjnego.

§ 55. 1. Po przeprowadzeniu dochodzenia władza orzekająca I instancji przesyła akta dochodzenia niezwłocznie władzy orzekającej II instancji, która rozstrzyga w drodze zarządzenia o dopuszczalności wznowienia.

2. Przed wydaniem zarządzenia w myśl ust. 1 należy zażądać opinii prawnej od powołanych do tego organów Powszechnej Organizacji „Służba Polsce”.

§ 56. 1. W przypadku zarządzenia wznowienia akta sprawy przekazuje się władzy orzekającej I instancji, która postępuje ze sprawą tak, jak gdyby nie zostało jeszcze wydane zarządzenie o wynagrodzeniu szkody.

2. Stosownie do wyniku dochodzenia i przy uwzględnieniu nowych okoliczności i środków dowodo-

wych, które stanowiły podstawę wznowienia postępowania, władza orzekająca I instancji wydaje zarządzenie, w którym bądź utrzymuje w mocy poprzednio wydane zarządzenie o wynagrodzeniu szkody, bądź uchyla je i wydaje nowe zarządzenie stosownie do przepisu § 31.

§ 57. 1. Prezes Rady Ministrów może w trybie nadzoru uchylić z urzędu bądź z własnej inicjatywy, bądź na skutek zażalenia osoby zainteresowanej każde zarządzenie, które:

- 1) wydane zostało przez władzę niewłaściwą lub z pozabawieniem strony toku instancji,
- 2) wydane zostało niezgodnie ze stanem faktycznym lub z prawem,
- 3) jest niecelowe ze względu na interes Skarbu Państwa oraz na osobę dłużnika lub jego położenie materialne.

2. Uchylenie zarządzenia z powodu wskazanego w ust. 1 pkt 1 może nastąpić tylko przed upływem trzech lat od daty uprawnomocnienia się zarządzenia.

3. W przypadku uchylenia zarządzenia w myśl ust. 1 stosuje się odpowiednio przepis § 49 ust. 1 pkt 2 i ust. 2.

§ 58. 1. Komendant Główny, Kwatermistrz Główny, Szef Sztabu Komendy Głównej oraz komendanci wojewódzcy (lub równorzędni) Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“, którzy wydali zarządzenie o wynagrodzeniu szkody, w przypadku uznania, że wniesione od tego zarządzenia odwołanie zasługuje na uwzględnienie, mogą sami zmienić swe poprzednie zarządzenie i wydać nowe.

2. Do zarządzeń, o których mowa w ust. 1, stosują się przepisy rozdziałów 4 i 5.

R o z d z i a ł 7.

Postępowanie wykonawcze.

§ 59. 1. Na prawomocnym (§ 46) lub ostatecznym (§ 51) zarządzeniu o wynagrodzeniu szkody władza orzekająca I instancji zamieszcza klauzulę wykonalności z przytoczeniem podstawy prawnej uzasadniającej wykonalność zarządzenia.

2. Klauzula wykonalności powinna być zaopatrzona podpisem i odciskiem pieczęci władzy orzekającej I instancji.

§ 60. Ostateczne lub prawomocne zarządzenie o wynagrodzeniu szkody zaopatrzone klauzulą wykonalności jest tytułem wykonawczym, który uprawnia do przymusowego ściągnięcia wierzytelności Skarbu Państwa:

- 1) z uposażenia i zaopatrzenia emerytalnego osób wymienionych w § 3 — w trybie i na zasadach określonych w przepisach o potrąceniach,
- 2) z innego majątku tych osób — w trybie przepisów o egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych.

§ 61. 1. Przed wszczęciem egzekucji administracyjnej (§ 60 pkt 2) władza orzekająca I instancji powinna wysłać dłużnikowi pisemne żądanie uiszczenia roszczenia Skarbu Państwa z zagrożeniem wdrożenia egze-

kucji, jeśli w terminie 7-dniowym od doręczenia żądania nie wpłaci należności Skarbu Państwa.

2. W razie nieuiszczenia należności władza orzekająca I instancji przesyła właściwemu wydziałowi finansowemu prezydium rady narodowej wnioski o wszczęcie egzekucji, w którym powinna wskazać: imię, nazwisko i adres dłużnika, należność i majątek, z którego należy wszcząć egzekucję, oraz zaznaczyć, że żądanie zapłaty zostało doręczone, a dłużnik należności nie uiszczył. Do wniosku należy dołączyć zarządzenie o wynagrodzeniu szkody zaopatrzone klauzulą wykonalności wraz z odpisem oraz dowód doręczenia wezwania do zapłaty.

R o z d z i a ł 8.

Przeglądanie akt postępowania administracyjnego.

§ 62. 1. Przeglądanie przez osoby interesowane akt postępowania administracyjnego może nastąpić tylko w lokalach rządowych władzy, w obecności pracownika odpowiedzialnego za całość powierzonych akt.

2. Jeżeli interesowany posiada przydział służbowy w miejscowości poza siedzibą władzy, w której akta się znajdują, należy akta te na prośbę interesowanego przesłać do przejrzenia jego przełożonej władzy.

3. Uprawnienia te służą również pełnomocnikowi lub przedstawicielowi interesowanego.

R o z d z i a ł 9.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 63. 1. Prawomocne zarządzenia o wynagrodzeniu szkody, wydane przez władze Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“ na podstawie dotychczasowych przepisów, rozkazów lub instrukcji służbowych, zachowują moc i podlegają wykonaniu aż do całkowitego zaspokojenia roszczeń Skarbu Państwa wynikających z tych zarządzeń.

2. Do zarządzeń wymienionych w ust. 1 stosuje się przepisy rozdziałów 6 i 8 niniejszego rozporządzenia.

3. Wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia sprawy, dotyczące szkód (nieodoborów) powstałych w majątku Powszechnej Organizacji „Służba Polsce“, jeżeli władza orzekająca I instancji nie uzna za wskazane umorzenie postępowania na podstawie przepisów dotychczasowych, będą prowadzone w dalszym ciągu przez właściwe władze w myśl przepisów niniejszego rozporządzenia i w trybie unormowanym niniejszym rozporządzeniem.

4. Przepis § 38 stosuje się odpowiednio do umorzenia postępowania na podstawie przepisów dotychczasowych.

§ 64. Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc wszystkie przepisy w sprawach unormowanych niniejszym rozporządzeniem.

§ 65. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz

Tłoczono z polecenia Prezesa Rady Ministrów.

Redakcja: Prezydium Rady Ministrów — Biuro Prac Ustawodawczych, Warszawa, ul. Krakowskie Przedm. 46/48.
Administracja: Administracja Wydawnictw P. R. M. ul. Bracka 20.